

ПРОКУРОР У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ

Запроваджені зміни в порядку процесуальної діяльності прокурора у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх суттєво трансформували коло проблемних питань, які потребують вирішення наукою кримінального процесуального права. Стан дослідженості цього питання і практичне значення свідчать про необхідність проведення нового наукового дослідження процесуальної діяльності прокурора у вказаній сфері. Окремі проблеми процесуальної діяльності прокурора у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх, особливо з урахуванням впровадження положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. (далі - КПК), й досі залишаються невирішеними, що і зумовило актуальність наукового дослідження.

Сучасний етап розвитку кримінальної юстиції в умовах гуманізації кримінального процесуального законодавства України, наближення його до європейських стандартів, визначає нові підходи до забезпечення прав та законних інтересів неповнолітніх, які потрапили до сфери дії кримінального процесу. Положення міжнародних документів, які спрямовані на захист прав неповнолітніх, в тому числі і в кримінальному процесі, знайшли своє відображення у Кримінальному процесуальному кодексі України, в якому закріплено комплексний механізм захисту неповнолітніх, які потрапили до сфери дії кримінального процесу. Ключову роль у цій сфері відведено прокурору.

Саме прокурор, враховуючи вказані факти, вирішує питання щодо правової кваліфікації діяння, інкримінованого обвинуваченому, та призначення йому покарання або вирішення кримінального провадження шляхом ухвалення обвинувального вироку без призначення покарання або звільнення від його відбування, звільнення від кримінальної відповідальності, призначення примусових заходів медичного чи виховного характеру, яке направляє до суду.

Положення ст. 485 КПК України доповнюють та конкретизують предмет доказування, передбачений ст. 91 КПК України, для кримінального провадження щодо неповнолітніх і підлягають

обов'язковому з'ясуванню під час такого досудового розслідування і судового розгляду. Такими обставинами у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх є: 1) повні і всебічні відомості про особу неповнолітнього: його вік (число, місяць, рік народження), стан здоров'я та рівень розвитку, інші соціальні риси особи, які необхідно враховувати при індивідуалізації відповідальності чи обранні заходу виховного характеру. За наявності даних про розумову відсталість неповнолітнього, не пов'язану з психічною хворобою, повинно бути також з'ясовано, чи міг він повністю усвідомлювати значення своїх дій і в якій мірі міг керувати ними; 2) ставлення неповнолітнього до вчиненого ним діяння; умови життя та виховання неповнолітнього; 4) наявність дорослих підбурювачів та інших співучасників кримінального правопорушення [1].

Прокурор у кримінальному провадженні має з'ясувати обставини, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, обтяжують чи пом'якшують покарання або виключають кримінальну відповідальність, або є підставою для закриття кримінального провадження.

Прокурору необхідно одержати всі необхідні відомості про вік неповнолітнього до початку притягнення його до кримінальної відповідальності.

Проте у провадженні щодо неповнолітніх встановлення віку обвинуваченого (підозрюваного) має особливу правову природу, пов'язану з вирішенням питань про можливість притягнення особи до кримінальної відповідальності, призначення покарання, що також впливає з положень п. 4 Мінімальних стандартних правил ООН, які стосуються здійснення правосуддя щодо неповнолітніх („Декінські правила“) від 29 листопада 1985 р., які стосуються віку кримінальної відповідальності. Використання сучасного підходу полягає у визначенні здатності дитини перенести пов'язані з кримінальною відповідальністю моральні та психологічні аспекти, тобто у визначенні можливості притягнення дитини, в силу індивідуальних особливостей її сприйняття і розуміння, до відповідальності за явно антигромадську поведінку [2].

Отже, визначено, що участь прокурора у доказуванні в кримінальному провадженні щодо неповнолітніх має важливе значення для забезпечення всебічного, повного і неупередженого з'ясування всіх обставин, що підлягають встановленню у вказаному кримінальному провадженні, враховуючи особливості таких обставин, визначені кримінальним процесуальним законом.

Перелік використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. №4651-17. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. (Дата звернення 19.04.2018 р.).

2. Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх від 29 листопада 1985р. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_211

Святослав Куцик

*студент магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ ЯК КРИМІНАЛЬНО КАРАНЕ ДІЯННЯ

Події 2014 і наступних років, які мають місце в Україні із анексією Криму та самопроголошенням ДНР і ЛНР, поставили на порядок денний питання необхідності визнання фінансування тероризму кримінально караним діянням. І якщо раніше така норма в Кримінальному кодексі України була б декларативною, то зараз вона цілком жива і застосовувана. Примітно, що ще 18 травня 2010 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму», відповідно до якого Кримінальний кодекс (КК) України було доповнено ст. 258–5 (Фінансування тероризму) [1]. Прийняття закону було зумовлено необхідністю введення до національного законодавства міжнародних стандартів боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму, з метою реалізації положень Сорока рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів (FATF), затверджених на Берлінському засіданні Групи в червні 2003 р., Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт і конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму, а також Директиви Європейського Парламенту й Ради 2005/60/ЄС щодо запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму [2, с. 45]. Тож вже за чотири роки норма, яка була прийнята із рекомендацій міжнародної спільноти, стала цілком застосовуваною і відповідає вимогам часу та обставин.